

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 1 Maj 1891, kl. 6 e. m.

Särskilda utskottets n:o 2 utlåtande n:o 3, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner med förslag till lag om sjukkassor samt angående anvisande af medel till sjukkasseväsendets befrämjande.

Då tiden icke nu lärer medgifva att afvakta Riksdagens beslut i anledning af utskottets utlåtande n:o 2 om ej mindre Kongl. Maj:ts propositioner med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete och angående anvisande af medel till en riksförsäkringsanstalt, än äfven herr A. Hedins motion med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbetet, för att derutaf erhålla ledning för utlåtandet angående öfriga kongl. propositioner, som blifvit till utskottet hänvisade, nemligen n:o 24, så lydande:

Under återopande af bifogade i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att antaga närlagda förslag till lag om sjukkassor;

samt n:o 25 mom. 2, hvaruti Kongl. Maj:t med återopande af bilagdt statsrådsprotokoll velat föreslå Riksdagen att medgifva

att af de statsmedel, som till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallförsäkring och sjukkassors bildande blifvit eller blifva afsatta, må användas det till omkring 59,000 kronor beräknade belopp, som erfordras till sjukkasseväsendets befrämjande under år 1892 i enlighet med de i statsrådsprotokollet angifna grunder,

får utskottet härmed afgifva utlåtande i anledning af dessa kongl. propositioner.

Uti dessa kongl. propositioners syfte vill utskottet på det lifligaste instämma. De bemödanden, som inom mindre bemedlade klasser af vårt lands befolkning redan gjort sig gällande, att genom sammanslutning i föreningar till ömsesidigt understöd bereda vård och nödortfigt underhåll vid sjukdomstillfällen, synas utskottet vara väl förtjenta af uppmärksamhet och stöd äfven från statens sida.

Äfven det Kongl. Maj:ts proposition n:o 24 bilagda lagförslaget skulle hafva kunnat af utskottet i det närmaste till alla delar förordas, om icke utskottet ansett sig böra utgå från det antagandet, att Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af en riksförsäkringsanstalt för närvarande icke kommer att vinna Riksdagens bifall, hvarför utskottet måst föreslå förändringar i de §§, 2, 3, 8, 10, 13, 14, 15 och 16, af det kongl. lagförslaget, i hvilka riksförsäkringsanstaltens tillvaro förutsättes.

I stället för riksförsäkringsanstalten torde såsom registreringsmyndighet kunna anlitas, i likhet med hvad i lagen om firma och prokura är stadgadt, för Stockholms stad öfverståthållareembetet, för annan stad magistraten eller, der sådan ej finnes, vederbörande stadsstyrelse, och för landsbygden konungens befallningshafvande. De åtgöranden, som enligt föreliggande lagförslag skola åligga registreringsmyndighet, äro i allmänhet af sådan art, att de icke erfordra annan sakkännedom, än sådan som hos nämnda myndigheter torde kunna förut sättas, och kunna icke anses i någon afsevärd mån betungande.

Utskottet har emellertid ingalunda förbisett, att, för ernåendet af de med denna lag afsedda syften, upprättandet af en enhetlig sjuk-kassestatistik samt tillgång för kassornas ledare och gynnare att kostnadsfritt erhålla verkliga sakkunniga råd med afseende på sådana kassors ändamålsenliga organisation äro snart sagdt oundgängliga vilkor, som svårligen skulle kunna af nyss nämnda myndigheter uppfyllas. Men utskottet har föreställt sig, att denna brist skulle kunna af Kongl. Maj:t på administrativ väg afhjelpas derigenom, att hvarje registreringsmyndighet förpligtades att insända alla sjukkassor rörande handlingar antingen till civildepartementet eller direkt till den under civildepartementet lydande försäkringsinspektören, hvilken det borde åligga att upprätta och offentliggöra årsredogörelser öfver sjukkassaväsendet i riket, att i förekommande fall göra registreringsmyndighet uppmärksam på förhållanden, som kunde kräva åtgärder från dess sida, samt att på anmodan gå sjukkassornas målsmän med råd och upplysningar till handa.

I öfrigt har utskottet att föreslå endast nedanstående ändringar i det kongl. lagförslaget.

I § 5 mom. *f* torde, om än uttrycket: »huru kassans angelägenheter skola handhafvas» äfven må kunna afse någon bestämmelse om sättet för styrelseval, dock till vinnande af större tydlighet böra särskildt införas orden: »huru styrelsen skall utses».

§ 6 mom. 2: »Begravningshjelp från registrerad sjukkasse må icke öfverstiga tvåhundra kronor» anser utskottet böra utgå, dels och hufvudsakligen på grund deraf, att i öfrigt inga materiella bestämmelser angående innehållet af sjukkassas stadgar finnas i lagförslaget införda, dels ock emedan den föreslagna maximisiffran, 200 kronor, synes utskottet allt för hög, och någon för alla olika förhållanden på skilda orter lämplig siffra svårligen torde kunna uppställas. De flesta nuvarande sjukkassar, som äfven gifva begravningshjelp, hafva begränsat densamma till endast några tiotal kronor eller i allmänhet till belopp, som på ett mindre antal orter, t. ex. i Stockholm, der begravningskostnaderna äro jämförelsevis höga, skulle vara allt för otillräckliga. Men att i lagen införa en för de flesta sjukkassors förhållanden onödigt hög siffra skulle efter utskottets förmenande vara att uppmuntra till ett öfverskridande af gränserna för sjukkassornas egentliga verksamhetsfält.

För § 8 har utskottet föreslagit en något förändrad lydelse, hufvudsakligen emedan de i det kongl. förslaget förekommande uttrycken »godkänd» och »godkännande» möjligen skulle kunna missförstås, så att de antoges innebära en mera materiel pröfning af sjukkassornas stadgar, under det att registreringsmyndighet i verkligheten skall hafva att med afseende på sjukkassas stadgar pröfva endast huruvida dessa formelt äro med lagen öfverensstämmande.

Ur § 11 mom. 3 böra, enligt utskottets åsigt, orden: »i stadgarne bestämmes eller» utgå. Det måste nemligen antagas, att en del af medlemmarne i sjukkassar icke har eller alltid utan svårighet kan erhålla noggrann kännedom om stadgarnes innehåll, och att det lätt skulle kunna hända, att personer blefve medlemmar af en sjukkasse utan att hafva någon aning om tillvaron, än mindre om betydelsen, af en i stadgarne införd bestämmelse om solidarisk ansvarighet för kassans förbindelser. Den solidariska ansvarigheten skulle för öfrigt i många fall leda till bittra och svårlösliga rättstvister och torde, såsom hinderlig för sjukkasseväsandets sunda utveckling, böra från stadgarne förvisas. Utskottet har därför ändrat ordalydelsen af detta moment till hufvudsaklig öfverensstämmelse med motsvarande stadgande i kongl. förordningen om aktiebolag den 6 oktober 1848.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa

1:o) att Riksdagen måtte, med förklarande att det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget till lag om sjuk-kassor icke kan i oförändradt skick antagas, för sin del antaga följande

Lag om sjukkassor.

1 §.

Förening för inbördes sjukhjälp, sjukkassa, hvilken består af minst tjugufem medlemmar samt i enlighet med denna lag antagit stadgar och utsett styrelse, må kunna, på sätt nedan sägs, varda registrerad.

Kongl. Maj:ts förslag.

2 §.

Ansökan om registrering göres hos riksförsäkringsanstalten af sjuk-kassans styrelse.

Ansökningen, hvilken må insändas till riksförsäkringsanstalten i betaldt bref med allmänna posten, skall åtföljas af två till riktigheten styrkta exemplar af kassans stadgar samt af protokoll vid sammanträde, der stadgarne antagits och styrelsen blifvit utsedd.

3 §.

Finner riksförsäkringsanstalten sjukkassans stadgar icke stå i strid

Utskottets förslag.

2 §.

Ansökan om registrering göres af sjukkassans styrelse för *Stockholm hos öfverståhållareembetet, för annan stad hos magistraten eller, der sådan ej finnes, hos vederbörande stadsstyrelse, och för landsbygden hos konungens befallningshafvande.*

Ansökningen, hvilken må till *registreringsmyndigheten* insändas i betaldt bref med allmänna posten, skall åtföljas af två till riktigheten styrkta exemplar af kassans stadgar, samt af protokoll vid sammanträde, der stadgarne antagits och styrelsen blifvit utsedd.

3 §.

Finner *registreringsmyndigheten* sjukkassans stadgar icke stå i strid

med föreskrifterna i denna lag eller annan lag eller författning, varde kassan hos anstalten registrerad.

Kungörelse härom skall genom riksförsäkringsanstaltens försorg införas i allmänna tidningarna samt tidning i orten; och skall det ena exemplaret af stadgarne, försedt med bevis om registreringen, jemte underrättelse om hvad enligt denna lag åligger registrerad kassa, ofördröjligen med allmänna posten öfversändas till kassans styrelse.

Vägras registrering, skall underrättelse om detta beslut och om skälen därför på enahanda sätt tillställas styrelsen.

med föreskrifterna i denna lag eller annan lag eller författning, varde kassan hos myndigheten registrerad.

Kungörelse härom skall genom *registreringsmyndighetens* försorg införas i allmänna tidningarna samt tidning i orten; och skall det ena exemplaret af stadgarne, försedt med bevis om registreringen, jemte underrättelse om hvad enligt denna lag åligger registrerad kassa, ofördröjligen med allmänna posten öfversändas till kassans styrelse.

Vägras registrering, skall underrättelse om detta beslut och om skälen därför på enahanda sätt tillställas styrelsen.

4 §.

Styrelsen för registrerad sjukkasse skall bestå af svenske undersåtar och utgöras af minst tre personer.

5 §.

Registrerad sjukkassas stadgar skola angifva:

a) kassans benämning, så affattad att kassan derigenom skiljes från andra dylika föreningar;

b) ändamålet med kassans verksamhet;

c) villkoren för inträde i och afgifterna till kassan;

d) i hvilka fall medlem må uteslutas ur kassan och påföljden deraf;

a) kassans benämning, så affattad att kassan derigenom skiljes från andra dylika föreningar;

b) ändamålet med kassans verksamhet;

c) villkoren för inträde i och afgifterna till kassan;

d) i hvilka fall medlem må uteslutas ur kassan och påföljden deraf;

e) understödens beskaffenhet och storlek samt huru länge och under hvilka vilkor de skola utgå;

f) huru kassans angelägenheter skola handhafvas, styrelsens ansvarighet och hvarest styrelsen skall hafva sitt säte;

g) huru de medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, må göras fruktbärande, samt huru säkerhetshandlingar skola förvaras och inventering ske;

h) huru ändring i kassans stadgar må af medlemmarne beslutas; samt

i) huru och i hvilka fall kassan må upplösas, och huru de medel skola användas, hvilka härvid kunna återstå, sedan samtliga förbindelser såväl till tredje man som till kassans egna medlemmar blifvit fullgjorda.

e) understödens beskaffenhet och storlek samt huru länge och under hvilka vilkor de skola utgå;

f) huru kassans angelägenheter skola handhafvas, styrelsens ansvarighet, *huru styrelsen skall utses* och hvarest den skall hafva sitt säte;

g) huru de medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, må göras fruktbärande, samt huru säkerhetshandlingar skola förvaras och inventering ske;

h) huru ändring i kassans stadgar må af medlemmarne beslutas; samt

i) huru och i hvilka fall kassan må upplösas, och huru de medel skola användas, hvilka härvid kunna återstå, sedan samtliga förbindelser såväl till tredje man som till kassans egna medlemmar blifvit fullgjorda.

6 §.

Ej må registrerad sjukkassas medel, så länge kassans verksamhet fortfar, användas till andra ändamål än understöd vid sjukdomsfall samt, der stadgarne sådant medgifva, äfven begravningshjälp, så ock till bestridande af förvaltningskostnader samt bildande af för dessa ändamål nödiga fonder.

Begravningshjälp från registrerad sjukkassa må icke öfverstiga två hundra kronor.

7 §.

Är sjukkassa upprättad i samband med förening, som afser andra

6 §.

Ej må registrerad sjukkassas medel, så länge kassans verksamhet fortfar, användas till andra ändamål än understöd vid sjukdomsfall, samt, der stadgarne sådant medgifva, äfven begravningshjälp, så ock till bestridande af förvaltningskostnader samt bildande af för dessa ändamål nödiga fonder.

ändamål än sjuk- och begravningshjälp, skola särskilda stadgar vara uppgjorda för kassan samt dess medel särskildt förvaltas.

8 §.

Beslutad ändring i registrerad sjukkassas stadgar eger icke giltighet med mindre den varder af riksförsäkringsanstalten godkänd.

Vägras godkännande, skola skälen derför af riksförsäkringsanstalten i beslutet angifvas.

Riksförsäkringsanstaltens beslut i fråga, som i denna § afses, skall tillställas sjukkassans styrelse i enahanda ordning, som i 3 § är stadgad.

8 §.

Vidtages ändring i registrerad sjukkassas stadgar, skall sådan ofördröjligen hos registreringsmyndigheten anmälas. Beslutad ändring eger icke giltighet med mindre den varder af registreringsmyndigheten befunnen med denna lag öfverensstämma.

Registreringsmyndighetens beslut i fråga, som i denna § afses, skall tillställas sjukkassans styrelse i enahanda ordning, som i 3 § är stadgad.

9 §.

Registrerad sjukkassas räkenskaper och styrelsens förvaltning skola årligen granskas af minst två, å allmän sammankomst med kassans medlemmar utsedde revisorer.

10 §.

Det åligger styrelsen för registrerad sjukkassa att en gång årligen inom tid, som riksförsäkringsanstalten bestämmer, till anstalten lemna uppgifter efter fastställt formulär angående kassans verksamhet föregående kalenderår äfvensom att insända ett exemplar i tryck eller afskrift af senaste revisionsberättelse för kassan samt upp-

10 §.

Det åligger styrelsen för registrerad sjukkassa att en gång årligen inom tid, som *registreringsmyndigheten* bestämmer, till myndigheten lemna uppgifter efter fastställt formulär angående kassans verksamhet föregående kalenderår äfvensom att insända ett exemplar i tryck eller afskrift af senaste revisionsberättelse för kassan samt

gifva namn och adress å styrelsens ledamöter.

Dessutom eger riksförsäkringsanstalten, om den så finner nödigt, låta å stället undersöka registrerad sjukkassas förvaltning.

11 §.

Registrerad sjukkassa kan förvärfva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt inför domstol och annan myndighet söka, kära och svara.

Kassan lyder under allmän underrätt i den ort, der styrelsen har sitt säte; och eger styrelsen att å dess vägnar tala och svara.

För kassans förbindelser äro styrelsens ledamöter och kassans medlemmar icke personligen ansvarige, der sådant ej i stadgarne bestämmes eller blifvit särskildt utfäst.

Upplöses kassan, må årsstämming å dess borgenärer sökas.

uppgifva namn och adress å styrelsens ledamöter.

Dessutom eger *registreringsmyndigheten*, om den så finner nödigt, låta å stället undersöka registrerad sjukkassas förvaltning.

11 §.

Registrerad sjukkassa kan förvärfva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt inför domstol och annan myndighet söka, kära och svara.

Kassan lyder under allmän underrätt i den ort, der styrelsen har sitt säte; och eger styrelsen att å dess vägnar tala och svara.

För kassans förbindelser äro styrelsens ledamöter och kassans medlemmar icke personligen ansvarige, *derest de sig ej dertill särskildt utfäst.*

Upplöses kassan, må årsstämming å dess borgenärer sökas.

12 §.

Rätt till understöd från registrerad sjukkassa kan ej öfverlätas och må för ty ej för gäld i mät tagas.

13 §.

Fullgöras icke, oaktadt derom erhållen påminnelse, de skyldigheter, hvilka enligt denna lag åligga

13 §.

Fullgöras icke, oaktadt derom erhållen påminnelse, de skyldigheter, hvilka enligt denna lag åligga

registrerad sjukkasse, ege riksförsäkringsanstalten besluta, att kassans egenskap af registrerad skall upphöra.

Underrättelse om detta beslut och om skälen därför skall med allmänna posten ofördröjligen öfversändas till kassans styrelse.

Sedan beslutet vunnit laga kraft eller, i händelse af besvär, blifvit fastställt, skall kungörelse om beslutet genom riksförsäkringsanstaltens försorg införas i allmänna tidningarna och tidning i orten.

14 §.

Beslut om upplösning af registrerad sjukkasse skall anmälas hos riksförsäkringsanstalten samt genom dess försorg kungöras i enahanda ordning, som i 13 § sägs.

I förhållande till tredje man eger dylikt beslut ej giltighet, förr än kungörelse egt rum.

15 §.

Den, som är missnöjd med riksförsäkringsanstaltens beslut i fråga, som i 3, 8 eller 13 § omförmäles, eger att deröfver anföra besvär hos Konungen sist innan klockan tolf å sextionde dagen från beslutets dag. Försummas det, hafve han förlorat rätt till talan mot beslutet.

registrerad sjukkasse, ege *registreringsmyndigheten* besluta, att kassans egenskap af registrerad skall upphöra.

Underrättelse om detta beslut och om skälen därför skall med allmänna posten ofördröjligen öfversändas till kassans styrelse.

Sedan beslutet vunnit laga kraft eller, i händelse af besvär, blifvit fastställt, skall kungörelse om beslutet genom *registreringsmyndighetens* försorg införas i allmänna tidningarne och tidning i orten.

14 §.

Beslut om upplösning af registrerad sjukkasse skall anmälas hos *registreringsmyndigheten* samt genom dess försorg kungöras i enahanda ordning, som i 13 § sägs.

I förhållande till tredje man eger dylikt beslut ej giltighet, förr än kungörelse egt rum.

15 §.

Den, som är missnöjd med *registreringsmyndighetens* beslut i fråga, som i 3, 8 eller 13 § omförmäles, eger att *vid talans förlust sist innan klockan tolf å sextionde dagen från beslutets dag* deröfver anföra besvär hos konungens befallningshafvande, om beslutet meddelats af magistrat eller stadsstyrelse, och hos Konungen mot öfverståhållareembetets eller konungens befallningshafvandes beslut.

16 §.

Meddelanden och beslut af riks-försäkringsanstalten, hvilka angå sjukkassa, skola densamma afgiftsfritt tillhandahållas.

Kungörelse, hvarom i denna lag stadgas, skall ske på det allmännas bekostnad.

16 §.

Meddelanden och beslut af *registreringsmyndigheten*, hvilka angå sjukkassa, skola densamma afgiftsfritt tillhandahållas.

Kungörelse, hvarom i denna lag stadgas, skall ske på det allmännas bekostnad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1892.

Enligt det Kongl. Maj:ts proposition n:o 25 bilagda statsrådsprotokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31 sistlidne januari, anförde föredragande departementschefen med afseende på anslag till sjukkasseeväsendets befrämjande följande:

Såsom jag förut i dag i sammanhang med föredragningen af arbetareförsäkringskomiténs förslag till lag om sjukkassor haft tillfälle framhålla, torde det för sjukkasseeväsendets utveckling icke ensamt vara till fyllest, att sjukkassornas och deras medlemmars rättsliga ställning erhåller stöd af uttryckliga, i lag meddelade bestämmelser — hvilket afses med det af Eders Kongl. Maj:t i dag godkända lagförslag om sjukkassor — utan derutöfver torde jemväl erfordras att kassorna beredes, jemte frihet från bevillning och stämpelafgift, äfven något understöd från det allmännas sida till bestridande af kostnaden för deras förvaltning, hvarigenom de kunna uppmuntras till att inrätta sig efter sjukkasselagens stadganden och underkasta sig de förpligtelser, som deri dem åläggas.

Arbetareförsäkringskomitéen hade föreslagit, att inregistrerad sjuk-kassa med minst 50 medlemmar skulle erhålla i årligt förvaltningsbidrag 50 kronor samt att erkänd sjukkassa med i regel minst 150 medlemmar skulle årligen bekomma dels i förvaltningsbidrag 150 kro-

nor, dels ock, om den icke utdelade högre sjukhjälp i penningar än 2 kronor 50 öre, ett ytterligare understöd af 1 krona 50 öre för hvarje vid kalenderårets ingång i kassan befintlig medlem. Samtliga dessa belopp skulle utgå af statsmedel. Komitén yttrar i fråga härom vidare:

»Hvilka utgifter de sålunda föreslagna bidragen skulle komma att åsamka statsverket, låter sig icke på förhand beräknas, men de stiga sannolikt icke till några särdeles afsevärda belopp. Antager man, att hälften så många sjukkassor, som enligt komiténs statistiska redogörelse voro kända vid 1884 års slut, blefve antingen inregistrerade eller erkända, skulle antalet sådana kassor blifva i rundt tal 500.

Tänker man sig, att af dem 100 blefve erkända och öfriga 400 låte sig inregistreras, samt att medlemsantalet i hvar och en af de senare utgjorde öfver 50 och i hvar och en af de erkända 200, skulle statens årliga utgift för nu ifrågakvarande ändamål belöpa sig för 400 inregistrerade kassor till 20,000 kronor och för 100 erkända kassor till 15,000 kronor i förvaltningsbidrag samt till 30,000 kronor, utgående på grund af medlemsantalet. Sammanlagda skulle på detta sätt utgifterna för år komma att utgöra 65,000 kronor.

Endast efter hand lärer emellertid något större antal sjukkassor låta sig inregistreras eller söka statens erkännande, hvadan det här föreslagna statsbidraget först längre fram i tiden torde komma att i nämnvärd mån tagas i anspråk.»

I det af Eders Kongl. Maj:t denna dag godkända förslaget till lag om sjukkassor är ingen åtskilnad gjord mellan inregistrerade och erkända sådana, utan alla, som registreras, blifva ock dermed likställda i fråga om de rättigheter och skyldigheter, som enligt lagförslaget tillkomma registrerade kassor. Att vid sådant förhållande, då medlemsantalet i kassorna betydligt varierar, bestämma statsbidraget till enahanda belopp för dem alla synes mindre lämpligt. Å ena sidan torde vara uppenbart, att ju mindre till ledamotsantalet en kassa är, desto större betydelse för densamma har i allmänhet statsbidraget. Men å andra sidan ligger det en viss vikt uppå att ej genom att allt för mycket uppmuntra de små kassorna motverka uppkomsten af kassor med något större antal medlemmar. I all försäkringsrörelse är det för delegarne fördelaktigt, om skadorna kunna fördelas på ett större flertal, enär de derigenom blifva mindre tryckande. Dock är att märka att, i samma mån delegarnes antal uppnår en högre siffra, kassans behof af bidrag från staten till förvaltningskostnaden i viss grad minskas.

Med hänsyn till dessa nu berörda förhållanden synes mig därför, att statsunderstödet för de mindre kassorna bör sättas proportionsvis

högre än för de större; och föreställer jag mig det vara lämpligt att registrerade kassor må åtnjuta understöd, äfven om medlemmarnes antal icke uppgår till 50.

Lagförslaget om sjukkassor är icke, såsom förslaget till lag om försäkring för olycksfall i arbete, inskränkt till hufvudsakligast arbetare, men i allmänhet torde dock de, som genom inträde i sjukkassor söka värja sig för de ekonomiska följderna af inträffande sjukdom, vara att hänföra till nämnda klass af medborgare. Vid sådant förhållande och då den väntetid, som i lagförslaget om olycksfallförsäkring är stadgad, bestämts till sextio dagar med hänsyn, bland annat, dertill att sjuk-kasseväsendet borde kunna under åtminstone större delen af denna tid träda hjelpande emellan, torde, såsom vilkor för att sjukkassorna skola erhålla statsunderstöd, böra stadgas att de, i händelse medlem träffas af olycksfall i arbetet, skola vara skyldiga att bidraga med sjukhjelp under viss tid af de första sextio dagarne efter olycksfallet.

Af arbetareförsäkringskomiténs statistik (III, 6) framgår, att sjukkassorna i allmänhet lemna understöd åt sina medlemmar under minst nio veckor samt från och med åttonde dagen efter sjukdomens början. Följaktligen torde den tid, en sjukkassa skall vara skyldig att under de första sextio dagarne efter inträffadt olycksfall meddela sjukhjelp för att komma i åtnjutande af statsunderstöd, kunna bestämmas till åtminstone femtiotre dagar.

Det är ovisst, huru vida för närvarande i vårt land finnes någon enda sjukkassa af beskaffenhet att kunna anses byggd på nöjaktiga försäkringstekniska grunder, men gifvet är, att det skulle lända till sjuk-kasseväsendets befrämjande, om sjukkassorna, i den mån sådant kunde ske, inrättade sig efter sådana grunder. För att uppmuntra härtill torde dylika kassor böra tillförsäkras större understöd än andra.

Med hänsyn till hvad jag nu anfört, synes mig att följande grunder böra stadgas i afseende å sjukkassas rätt till statsunderstöd:

1:o. Sjuk-kassan skall vara registrerad hos riksförsäkringsanstalten i enlighet med lagen om sjukkassor;

2:o. Sjuk-kassans stadgar skola innehålla bestämmelser, enligt hvilka medlem, som varder skadad till följd af olycksfall i arbete, eger att, så länge hans arbetsförmåga till följd af skadan i väsentlig mån är minskad, åtnjuta understöd af sjuk-kassan under minst femtiotre af de första sextio dagarne efter olycksfallet;

3:o. Statsunderstödet skall för år utgå i förhållande till det antal afgiftspligtige medlemmar, sjuk-kassan under nästföregående året städse haft,

med 1 krona för hvarje medlem till och med 50, och med 50 öre för hvarje medlem derutöfver, dock ej för något år med sammanlagdt högre belopp än 150 kronor;

skolande, i händelse medlemmarnes afgifter till sjukkassan äro beräknade efter försäkringstekniska grunder, som riksförsäkringsanstalten finner nöjaktiga, statsunderstödet utgå med dubbla beloppet af hvad sjukkassan eljest skulle ega åtnjuta.

I fråga om beloppet af det statsanslag, som för bestridande af bidragen till sjukkasseväsendets befrämjande erfordras, är det ganska vanskligt att uppställa någon fullt tillförlitlig beräkning, dock torde man med temlig visshet kunna antaga att beloppet ej kan komma att under närmaste åren öferskrida 59,000 kronor. Det torde därför för framtiden böra å riksstaten under sjetta hufvudtitelns ordinarie anslag uppföras till sjukkasseväsendets befrämjande ett förslagsanslag till nyssnämnda belopp, 59,000 kronor.

Emellertid lärer sådant redan för år 1892 icke behöfva ifrågakomma, emedan nästlidne Riksdag, på framställning af Eders Kongl. Maj:ts, af statsmedel afsatt till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallförsäkring och sjukkassors bildande sammanlagdt 100,000 kronor och enahanda afsättning äfven detta år ifrågasatts i den till innevarande Riksdag aflåtna statsverksproposition. För år 1892 böra följaktligen dessa medel kunna uti ifrågavarande afseende anlitas.

Af nämnda medel böra äfven kunna bestridas de till 41,000 kronor beräknade kostnaderna för år 1892 för riksförsäkringsanstalten, hvilken sedermera torde böra uppföras å ordinarie stat.

I ofvanstående grunder för sjukkassas rätt till statsunderstöd anser utskottet sig böra föreslå några ändringar, delvis föranledda af ofvan sagda antagande, att Riksdagen icke godkänner Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af en riksförsäkringsanstalt. I följd häraf måste nemligen i mom. 1 ordet »riksförsäkringsanstalten» utbytas mot »registreringsmyndigheten». Och då utskottet vill föreslå att mom. 2 må utgå, beror detta företrädesvis derpå att, åtminstone så länge ingen lag om vare sig olycksfallförsäkring eller arbetsgifvares ansvarspligt ännu blifvit antagen, utskottet icke kan anse det vara behöfligt eller lämpligt att sätta ifrågavarande statsbidrag i något sammanhang med den

väntetid, som i en dylik lag kan varda stadgad. En sådan materiel bestämmelse skulle ock bilda ett afbrott emot den i öfrigt rent formella karakteren af det nu föreliggande lagförslagets föreskrifter angående sjukkassas stadgar.

Deremot anser utskottet skäligt, att ett nytt mom. 2 införas i syfte att säkrare förebygga att statsbidrag skulle kunna begäras och erhållas för sjukkassa, som icke utöfvat någon verksamhet. Den fordran utskottet med afseende härpå velat uppställa, eller att sjukkassan skall hafva under föregående år haft egna inkomster uppgående till minst 3 gånger det begärda förvaltningsbidragets belopp, är så ringa, att den icke torde kunna anses vara för någon sjukkassa öfver höfvan betungande.

Utskottet anser ordet »statsunderstöd» böra utbytas mot »förvaltningsbidrag», hvarigenom i någon mån framhålls, att statsbidraget motiveras särskildt af de ökade förvaltningskostnader, sjukkasselagens bestämmelser torde ådraga de kassor, som genom registrering frivilligt ställa sig under denna lag.

Förvaltningsbidragens belopp torde för större kassor böra sättas något högre än af Kongl. Maj:t föreslagits. För en sjukkassa som räknar medlemmar i flera hundra eller kanske tusental vore ett statsanslag af 150 kronor, äfven betraktadt uteslutande såsom förvaltningsbidrag, väl allt för knappt för att kunna verka såsom en uppmuntran till att underkasta sig det särskildt för en större kassa icke alldeles obetydliga besväret att t. ex. samla och i ordnad skick meddela statistiska uppgifter i enlighet med sjukkasselagen § 10. Utskottet anser därför, att för kassor, hvilkas medlemantal öfverstiger 250 och hvilka enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle erhålla endast 150 kronor årligen, förvaltningsbidraget borde ökas med 25 öre för hvarje medlem utöfver nämnda antal, dock så att 300 kronor blefve det högsta bidrag, som någon kassa finge för år åtnjuta.

Hvad angår den af Kongl. Maj:t föreslagna fördubblingen af statsbidragets belopp till de kassor, i hvilka medlemmarnes afgifter äro »beräknade efter försäkringstekniska grunder», vill utskottet icke förneka önskvärdheten och lämpligheten deraf, om blott med någon säkerhet kunde afgöras, hvilka grunder vore fullt försäkringstekniska. Sjukstatistiken är efter utskottets förmenande ännu allt för outvecklad och sjuklighetsförhållandena på olika orter äro allt för skiljaktiga samt för litet kända, för att det skulle för närvarande vara möjligt att i detta afseende klassificera de särskilda kassornas bestämmelser med den noggrannhet, som skulle erfordras, om det gälde att på sådan grund afgöra,

huruvida en kassa skulle få åtnjuta det högre eller det lägre anslagsbeloppet. Utskottet fruktar därför, att en sådan bestämmelse, som den af Kongl. Maj:t föreslagna, skulle gifva anledning till talrika, för vederbörande myndigheter ytterst svårlösta och för sjukkasseeväsendets befrämjande hinderliga tvister och reklamationer. En helt annan sak är, att i enskilda fall, då det i en sjukkassa stadgade förhållandet emellan medlemmarnes rättigheter och skyldigheter uppenbarligen är alldeles origtigt och ledande till kassans ruin, en sakkunnig försäkringsinspektör kan och bör genom vederbörande myndighet derpå fästa sjukkasseevstyrelsens uppmärksamhet, med påföljd att, der rättelse icke göres, kassans egenskap af registrerad, och dermed förvaltningsbidraget, må kunna upphöra. På sjukförsäkringsteknikens nuvarande ståndpunkt torde en sådan åtgärd dock vara det högsta, hvartill försäkringsinspektören med fog kan i detta afseende förpligtas.

Med afseende på storleken af det belopp, som kan antagas under närmaste framtiden blifva behöfligt för sjukkasseeväsendets befrämjande i enlighet med de grunder, som af utskottet föreslås, har utskottet beräknat, att om förvaltningsbidrag hade lemnats alla de 956 sjukkassor, som meddelat uppgifter till arbetareförsäkringskomitén och hvilkas sammanräknade antal medlemmar vid 1884 års utgång öfversteg 120,000, hela det erforderliga beloppet skulle hafva utgjort omkring 73,000 kronor. Under de senaste åren har antalet sjukkassor och sjukkasseevmedlemmar förmodligen icke obetydligt ökats; några uppgifter derom hafva dock tyvärr icke stått utskottet till buds. Men å andra sidan lär med säkerhet kunna antagas, att icke på långt när alla befintliga sjukkassor genast låta registrera sig, hvadan nyssnämnda belopp, 73,000 kronor, torde för år 1892 utan tvifvel vara fullt tillräckligt och sannolikt icke behöfva fullständigt tagas i anspråk.

Genom den af 1890 års Riksdag beslutade afsättningen af 100,000 kronor redan för innevarande år »till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande» finnas alltså, under förutsättning att den föreslagna riksförsäkringsanstalten icke kommer till stånd, enligt utskottets åsigt mer än tillräckliga medel för ofvan berörda ändamål tillgängliga. Angående den afsättning för 1892 af enahanda belopp, 100,000 kronor, som föreslagits i den till Riksdagen aflättna statsverksproposition, lär statsutskottet komma att afgifva utlåtande.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört hemställer utskottet,

2:o) att Riksdagen måtte medgifva, att Kongl. Maj:t må för 1892 använda det till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp, i mån af behof,

dels till förvaltningsbidrag åt sjukkassor under vilkor:

1:o. sjukkassan skall vara hos vederbörande myndighet registrerad i enlighet med lagen om sjuk-kassor;

2:o. sjukkassan skall under föregående år haft egna inkomster uppgående till minst tre gånger det begärda förvaltningsbidragets belopp;

3:o. förvaltningsbidraget skall för år utgå i förhållande till det antal afgiftspligtiga medlemmar, sjuk-kassan under nästföregående året städse haft,

med 1 krona för hvarje medlem till och med 50,
med 50 öre för hvarje medlem derutöfver till och med 250, samt

med 25 öre för hvarje medlem derutöfver,
dock ej för något år med sammanlagdt högre belopp än 300 kronor; och

dels till utarbetande och offentliggörande genom försäkrings-inspektörens försorg af årsredogörelse för sjukkasseväsendet i riket.

Stockholm den 1 maj 1891.

På utskottets vägnar:

FREDRIK HEDERSTIERNÄ.

Reservationer:

af herr *Forssell*, som yrkat, att i mom. 3:o efter orden »300 kronor» måtte införas:

dock att, för den händelse Konungens befallningshafvande finner — om så erfordras, efter försäkringsinspektörens hörande — att kassans i stadgarne bestämda förpligtelser till sjuk- och begravningshjälp uppenbarligen icke stå i rimligt förhållande till de tillgångar, som kassan eger i stadgade bidrag af medlemmarne eller af samlade fonder och öfriga säkra inkomster, och derest rättelse i sålunda anmärkt förhållande icke sker, statsunderstödet kan kassan förvägras;

af herr *H. M. Ericsson*, med hvilken herr *C. W. Wallberg* instämt:

»Mot den af utskottet förordade lag för sjukkassor har jag för min del att invända, att jag finner den af allt för ringa betydelse och föga värd att *i och för sig* stifta. Utan att vara af särdeles praktisk betydelse, medför den en säker statsutgift. Jag vågar dock hoppas och tro, att just på den der antagna frivillighetsgrunden med statens mellankomst är rätta uppslaget funnet för en lagstiftning, som tillgodoser icke ensamt arbetarens utan äfven statens, kommunens och arbetsgifvarnes lika berättigade intressen»;

af herr grefve *Hamilton* mot vissa delar af motiveringen.

Herr *A. Evers* har anmält sig icke hafva i beslutet deltagit.